

Metodická dokumentace k novým prvkům NZIP

Obsah

Úvodem	4
Přínos nových prvků NZIP pro definované cílové skupiny	4
Životní situace.....	4
Účel a cílová skupina	4
Struktura obsahu a logika třídění	5
Způsob práce s modulem	5
Doporučení pro správu, aktualizaci a rozvoj.....	6
Prevence a zdravý životní styl	6
Účel a cílová skupina	6
Struktura obsahu a logika třídění	6
Způsob práce s modulem	7
Doporučení pro správu, aktualizaci a rozvoj.....	7
Informace o nemocech	8
Účel a cílová skupina	8
Struktura obsahu a logika třídění	8
Způsob práce s modulem	8
Doporučení pro správu, aktualizaci a rozvoj.....	9
Mapa zdravotní péče	10
Účel a cílová skupina	10
Struktura obsahu a logika třídění	10
Způsob práce s modulem	11
Doporučení pro správu, aktualizaci a rozvoj.....	11
Hry a naučné kvízy	12
Účel a cílová skupina	12
Struktura obsahu a logika třídění	12
Způsob práce s modulem	13
Doporučení pro správu, aktualizaci a rozvoj.....	13
Rejstřík pojmů.....	14
Účel a cílová skupina	14
Struktura obsahu a logika třídění	14
Způsob práce s modulem	15
Doporučení pro správu, aktualizaci a rozvoj.....	15
Doporučené weby	16
Účel a cílová skupina	16
Struktura obsahu a logika třídění	16
Způsob práce s modulem	17

Doporučení pro správu, aktualizaci a rozvoj	18
Datové zpravodajství	18
Účel a cílová skupina	18
Struktura obsahu a logika třídění	19
Způsob práce s modulem	19
Doporučení pro správu, aktualizaci a rozvoj	20
Katalog zdravotnických dat NZIS	21
Průvodci zdravím	22
Metodické principy tvorby průvodců zdravím	22
Průvodce prevencí a screeningem	23
Průvodce duševním zdravím	24
Průvodce zdravotnickými daty	25
Průvodce nežádoucími událostmi	26
Průvodce preventivními prohlídkami	27
Průvodce zdravým stárnutím	28
Průvodce zdravotní gramotností	28
Souhrn přínosů nových prvků NZIP	30

Úvodem

Metodická dokumentace k nově implementovaným prvkům NZIP je klíčovým nástrojem pro interní evidenci, systematický rozvoj a zajištění důvěryhodnosti samotných uživatelů. Každý inovativní obsahový nebo funkční prvek (například nový průvodce, datová sada, interaktivní nástroj či informační sekce) musí být podložen jasně definovanou metodikou, která popisuje jeho účel, zdroje dat, způsob aktualizace, strukturu informací, limity a odpovědnosti. Metodický dokument zajišťuje transparentnost a opakovatelnost tvorby obsahu, umožňuje kontrolu kvality a poskytuje laické i vzdělané veřejnosti jistotu, že informace na portálu jsou ověřené, aktuální a v souladu s platnou legislativou a doporučeními odborných společností.

Bez metodické dokumentace by nebylo možné garantovat jednotnost, srozumitelnost a odbornou správnost jednotlivých částí portálu. Tato metodika slouží jako základní referenční rámec pro editory, správce obsahu i externí partnery, kteří se na tvorbě nebo revizi obsahu podílejí. Umožňuje také efektivní audit a zpětnou vazbu – v případě dotazů, připomínek nebo potřeby aktualizace je vždy možné se opřít o jasně popsany postup a zdroje. V neposlední řadě metodická dokumentace podporuje důvěru uživatelů v portál samotný jako v autoritativní a bezpečný zdroj zdravotnických informací.

Tato dokumentace popisuje nové tematické moduly Národního zdravotnického informačního portálu (NZIP) z hlediska jejich účelu, struktury a práce s obsahem. Slouží jako referenční příručka pro interní týmy NZIP – zejména obsahové redaktory, metodiky a správce obsahu. U každého modulu jsou uvedeny doporučení pro správu, aktualizaci a další rozvoj, aby obsah zůstal kvalitní, aktuální a dobře provázaný napříč portálem.

Na metodickém a obsahovém rozvoji nových prvků NZIP se podíleli také nosní partneři projektu podle své odborné působnosti. Ministerstvo zdravotnictví ČR (MZD) vstupovalo do rozvoje zejména prostřednictvím resortních priorit, metodických a legislativních východisek a požadavků na poskytování ověřených zdravotnických informací veřejnosti. Státní zdravotní ústav (SZÚ) představoval významného odborného partnera zejména v oblasti prevence, podpory zdraví, veřejného zdraví a zdravotní gramotnosti. ÚZIS ČR zajišťoval metodické, obsahové a technické zpracování jednotlivých prvků, jejich implementaci, správu a propojení v prostředí NZIP. Toto rozdělení rolí umožnilo při rozvoji nových prvků NZIP kombinovat strategické a resortní požadavky, odborné poznatky z oblasti veřejného zdraví a praktickou implementaci v jednotném informačním a vzdělávacím prostředí.

Přínos nových prvků NZIP pro definované cílové skupiny

Nové prvky NZIP byly navrženy s cílem zvýšit dostupnost, srozumitelnost a využitelnost ověřených zdravotnických informací pro různé skupiny obyvatel. Zvláštní důraz je kladen na osoby s nedostatečnými kompetencemi v přístupu ke zdraví, osoby se sníženou zdravotní gramotností, seniory ve věku 65+ a osoby ohrožené diskriminací v důsledku nepříznivého zdravotního stavu. Jednotlivé moduly společně vytvářejí propojený vzdělávací ekosystém, který uživatelům umožňuje postupovat od základní orientace v tématu až po praktická doporučení a konkrétní kroky vedoucí k prevenci, ochraně zdraví a informovanému rozhodování. Součástí návrhu jsou principy jednoduchého jazyka, vysoké míry názornosti, podpory digitální gramotnosti a vzájemného propojení jednotlivých částí NZIP tak, aby byly informace dostupné i pro uživatele s omezenými zkušenostmi s vyhledáváním zdravotnických informací.

Životní situace

Účel a cílová skupina

Modul Životní situace poskytuje uživatelům informace a rady pro různé zdravotně relevantní životní situace, s nimiž se mohou setkat v běžném životě. Cílem je pomoci laické veřejnosti lépe se zorientovat v dané situaci a nabídnout srozumitelná doporučení nebo postupy, často formou příběhů či rozhovorů s odborníky. Tento modul zvyšuje praktičnost portálu – uživatelé

zde najdou odpovědi na otázky typu „Co dělat, když...“ v kontextu zdraví a zdravotní péče. Cílovou skupinou jsou lidé řešící konkrétní životní událost či problém spojený se zdravím (např. těhotenství, péče o seniora, úraz v rodině apod.), kteří potřebují ucelené a spolehlivé informace na jednom místě.

Modul Životní situace pomáhá uživatelům řešit konkrétní situace spojené se zdravím prostřednictvím jednoduchých návodů a praktických doporučení. Významným způsobem podporuje osoby se sníženou zdravotní gramotností, kterým často potřebují srozumitelně vysvětlit jednotlivé kroky a možnosti řešení. Současně představuje užitečný zdroj informací pro pečující osoby a rodinné příslušníky seniorů či chronicky nemocných pacientů, kteří hledají rychlou orientaci v systému zdravotní a sociální péče.

Struktura obsahu a logika třídění

Obsah je strukturován podle tematických okruhů představujících jednotlivé životní situace. Každé téma zpravidla zahrnuje:

- Rozhovor či odborné rady: klíčovou část tvoří doporučení od odborníků, často ve formě otázek a odpovědí nebo stručných rad. V kampani „První krok ke zdraví“ byly tyto situace prezentovány formou krátkých rozhovorů s odborníky, což zvyšuje srozumitelnost a důvěryhodnost.
- Propojené informace: modul odkazuje na další zdroje – jak na interní obsah NZIP (související články, pojmy či hry), tak na externí doporučené zdroje s detailnějšími informacemi. Každá situace tedy kombinuje autorské články a ověřené externí zdroje zaměřené na danou problematiku.
- Případné členění dle životních etap: některé obsahy mohou být dále tříděny (např. dle věku nebo role uživatele – rodič, pacient, pečující osoba apod.), aby si čtenář snadno našel relevantní informace. Logika třídění vychází z potřeb uživatele v dané situaci – modul tedy může obsahovat podsekce pro typické okruhy životních událostí.

Způsob práce s modulem

Redakční tým při tvorbě obsahu modulu Životní situace úzce spolupracuje s odbornými garanty daných témat, aby byla zaručena správnost rad a postupů. Doporučuje se využít formu rozhovorů či modelových příkladů – text je pak přístupnější širší veřejnosti. Editace obsahu probíhá v souladu s obecnými postupy NZIP: každé nové téma nejprve vytvoří autor ve spolupráci s expertem, poté probíhá kontrola garantem a laická revize pro zajištění srozumitelnosti. Při vkládání obsahu je třeba:

- Propojovat napříč portálem: Pokud situace zmiňuje konkrétní zdravotní pojem či nemoc, editor by měl vložit odkazy na Rejstřík pojmů nebo příslušný článek v Informacích o nemocech. Například při tématu „péče o diabetického pacienta v rodině“ odkazovat na heslo „diabetes“ v rejstříku a detailní článek o diabetu.
- Využít existující obsah: Modul Životní situace by měl odkazovat i na relevantní obsah v Prevence a zdravý životní styl (pokud jsou součástí doporučení preventivní kroky) či na Mapu zdravotní péče (např. „najděte si dětského lékaře ve svém okolí“).
- Zapojit doporučené weby: Externí odkazy by měly vést primárně na ověřené zdroje uvedené v modulu Doporučené weby, aby byl zajištěn jednotný standard kvality doporučovaných informací.
- Multimediální prvky: Pokud jsou k dispozici videa z rozhovorů s odborníky či infografiky ilustrující postup (např. první pomoc), je vhodné je do obsahu zařadit pro názornost.

Doporučení pro správu, aktualizaci a rozvoj

- Pravidelná aktualizace: Životní situace často souvisejí s legislativou nebo doporučenými postupy, které se mohou měnit. Je nutné průběžně kontrolovat aktuálnost rad (např. změny v očkovacím kalendáři, nové screeningové programy) a obsah podle potřeby upravit. Minimálně jednou ročně by měl garant zrevidovat každé téma.
- Rozšiřování tematického záběru: Při rozvoji modulu je vhodné doplňovat nové situace na základě potřeb uživatelů. Může jít např. o témata vznášející se z častých dotazů veřejnosti nebo nové společenské výzvy (jako byla pandemie COVID-19, péče o duševní zdraví v náročných obdobích apod.). Plán rozšíření by měl vycházet i z dat o vyhledávání na portálu – pokud uživatelé často hledají určitý okruh informací, je to kandidát na nové téma.
- Zapojení více expertů: Každé téma by mělo mít svého odborného garanta; u komplexních situací (např. „život s chronickým onemocněním“) je vhodné zapojit více specialistů (lékaře, psychologa, sociálního pracovníka) pro pokrytí všech aspektů. Metodici by měli vytvořit síť spolupracujících odborníků ochotných přispět radou či rozhovorem.
- Udržování tónu a srozumitelnosti: Modul by měl dodržovat jednotný styl – empatický, praktický a zároveň věcný tón. Interně je užitečné vytvářet šablony či osnovy pro zpracování životní situace (obsahující typické sekce: úvod, rady odborníka, odkazy na další info), aby různí autoři postupovali konzistentně.
- Provázání s kampaněmi: Životní situace lze využít i v rámci osvětových kampaní NZIP. Doporučuje se při plánování kampaní (např. „První krok ke zdraví“) modul aktualizovat či doplnit relevantní obsah a po kampani vyhodnotit ohlas uživatelů pro další zlepšení.

Prevence a zdravý životní styl

Účel a cílová skupina

Modul Prevence a zdravý životní styl je zaměřen na podporu zdraví a předcházení nemocem. Jeho účelem je vzdělávat širokou veřejnost o správných návycích, doporučených preventivních opatřeních a celkově motivovat k aktivní péči o vlastní zdraví. Cílovou skupinou je zejména zdravá populace, která hledá informace, jak si zdraví udržet či zlepšit (mládež, dospělí, senioři starající se o kondici), ale také lidé s rizikovými faktory či počínajícími potížemi, kteří chtějí předejít zhoršení. Modul by měl bojovat proti dezinformacím v oblasti zdravého životního stylu tím, že poskytuje ověřená fakta a rady od odborníků (např. ohledně výživy, pohybu, očkování).

Modul podporuje rozvoj zdravotní gramotnosti prostřednictvím jednoduchých a prakticky orientovaných informací zaměřených na prevenci onemocnění, zdravý životní styl a snižování zdravotních rizik. Umožňuje uživatelům lépe pochopit souvislosti mezi životním stylem a zdravotním stavem a motivuje je k aktivní péči o vlastní zdraví. Pro seniory představuje významný nástroj podpory zdravého stárnutí a zachování soběstačnosti.

Struktura obsahu a logika třídění

Obsah je členěn do tematických kategorií pokrývajících hlavní pilíře prevence a zdravého životního stylu:

- Výživa a stravování: články o zdravé výživě, vyváženém jídelníčku, prevenci obezity, důležitých živinách atd.
- Tělesná aktivita: informace o významu pohybu, tipech na cvičení pro různé věkové skupiny, prevenci civilizačních onemocnění prostřednictvím sportu.
- Prevence nemocí a screening: sem patří zejména informace o očkování, pravidelných preventivních prohlídkách a národních screeningových programech (např. screening

rakoviny). Tato sekce může úzce souviset s Průvodci zdravím – např. Průvodce prevencí a screeningovými programy poskytuje ucelený přehled těchto témat.

- Duševní zdraví: (pokud není samostatně v průvodcích) články o prevenci stresu, duševní hygieně, psychohygieně a zdravém životním stylu z pohledu psychiky.
- Život bez závislostí: prevence kouření, omezení alkoholu, boj proti drogovým závislostem, zdravý život bez návykových látek.
- Další subkategorie: mohou zahrnovat hygienu a prevenci infekcí, bezpečnost (např. prevence úrazů v domácnosti), pracovní zdravotní rizika apod. Každá kategorie obsahuje jak autorské texty (psané experty a redaktory NZIP), tak stručné zprávy či odkazy na externí informační zdroje a kampaně. Obsah je logicky tříděn tak, aby běžný uživatel snadno našel komplexní informace k danému okruhu prevence.

Způsob práce s modulem

Obsah tohoto modulu vyžaduje pravidelnou spolupráci s odbornými institucemi veřejného zdraví (např. Státní zdravotní ústav, odborné lékařské společnosti) k zajištění aktuálních a správných informací. V rámci partnerského zapojení projektu představoval SZÚ přirozeného odborného partnera právě v oblasti prevence, podpory zdraví a zdravotní gramotnosti. Odborné zapojení SZÚ podporovalo metodické ukotvení těchto témat a jejich zpracování s ohledem na potřeby veřejnosti a cílových skupin projektu. Ministerstvo zdravotnictví ČR v této oblasti představovalo zejména zdroj resortních priorit, oficiálních metodických a legislativních východisek a doporučení relevantních pro preventivní a zdravotně výchovný obsah. ÚZIS ČR zajišťoval jejich promítnutí do obsahového a funkčního prostředí NZIP. Při práci s modulem by redaktori měli:

- Využívat ověřené zdroje a statistiky: Každé tvrzení (např. doporučená dávka pohybu, efekt očkování) opírat o věrohodné studie nebo oficiální doporučení. Je vhodné odkazovat na Datové zpravodajství – např. uvést statistiky výskytu onemocnění či proočkovanosti z datových souhrnů NZIP, aby čtenář viděl i konkrétní data podporující preventivní opatření.
- Interaktivní prvky: Začleňovat do článků jednoduché nástroje (kalkulačky BMI, testy životosprávy) nebo odkazy na Hry (např. kvíz o vitamínech či pohybové aktivitě), které čtenáře zapojí a pomohou jim ověřit si znalosti zábavnou formou.
- Propojení s dalšími moduly: Při zmínce konkrétní choroby v preventivním kontextu (např. prevence infarktu) odkazovat na příslušný článek v Informacích o nemocech. Stejně tak, pokud článek zmiňuje nějaký zdravotnický pojem (cholesterol, body mass index), měl by obsahovat odkaz do Rejstříku pojmů pro vysvětlení termínu.
- Editační proces: Při psaní nových článků aplikovat standardní postup tvorby obsahu NZIP (odborná kontrola garantem, laická recenze, jazyková úprava). U témat prevence je obzvlášť důležité hlídat, aby styl nebyl příliš mentorující nebo odborný – text má motivovat pozitivně k změně chování, nikoli čtenáře odrazovat.

Doporučení pro správu, aktualizaci a rozvoj

- Aktualizace dle nejnovějších poznatků: Oblast prevence se vyvíjí – objevují se nové výživové trendy, výsledky studií či aktualizace očkovacích schémat. Obsah musí reflektovat současný stav poznání. Redaktori by měli sledovat nová doporučení WHO či národních autorit a promptně je zpracovat. Nastavte mechanismus, aby odborní garanti pravidelně (např. každého půl roku) potvrdili platnost údajů ve svých článcích.
- Sezónní a tematické kampaně: Využívejte modul k podpoře preventivních kampaní (např. Den boje proti kouření, Měsíc zdravého srdce apod.). Doporučuje se vytvořit nebo aktualizovat články v předstihu a na homepage NZIP či sociálních sítích na ně

upozornit. Po skončení kampaně je vhodné vyhodnotit návštěvnost daného obsahu a případně rozšířit informace, na které se uživatelé nejvíce zaměřili.

- Rozvoj nových témat: Identifikujte oblasti, které zatím nejsou pokryté (např. prevence v dětském věku, zdravé stárnutí, nové trendy jako digitální zdraví a prevence – třeba ochrana před tzv. infodemií apod.). Plán rozvoje by měl zahrnovat i Průvodce zdravím, pokud se jedná o široké téma zasluhující ucelený přístup (např. duševní zdraví bylo pokryto formou samostatného průvodce).
- Kvalitativní zpětná vazba: Shromažďujte podněty od uživatelů i zdravotnických pracovníků, jak s obsahem pracují (např. zda doporučení srozumitelně vysvětlují *proč* a *jak* něco dělat). Na základě ohlasů provádějte metodické úpravy – např. doplnění praktických příkladů, receptů, cvičebních plánů nebo častých dotazů (FAQ) do textů.
- Provázanost se systémem zdravotnictví: U informací o preventivních prohlídkách či očkování uvádějte i praktické instrukce, jak a kde danou prevenci realizovat (např. „očkování zajišťuje praktický lékař, pro objednání použijte kontakt z Mapa zdravotní péče“ – s odkazem na příslušné vyhledání lékaře). Tím modul nejen poučuje, ale i naviguje uživatele systémem péče.

Informace o nemocech

Účel a cílová skupina

Modul Informace o nemocech představuje jádro odborného obsahu NZIP – poskytuje laické veřejnosti spolehlivé, srozumitelné, a přitom odborně garantované informace o různých onemocněních a zdravotních stavech. Účelem je zvýšit zdravotní gramotnost občanů tím, že na jednom místě najdou popisy příčin nemoci, jejich příznaků, možností diagnostiky, léčby a prevence. Cílovou skupinou jsou pacienti a jejich blízcí hledající informace o konkrétní diagnóze (ať už nově zjištěné, nebo dlouhodobě léčbě), ale také širší veřejnost, která si chce ověřit pravdivé informace o nemocech (např. kvůli obavám z určité choroby, či při studiu). Modul slouží i zdravotnickým profesionálům nepřímo – mohou odkazem na NZIP podpořit edukaci svých pacientů důvěryhodným zdrojem informací.

Informace o nemocech poskytují laické veřejnosti ověřené, srozumitelné a odborně garantované informace o zdravotních stavech, jejich příznacích, léčbě a možnostech prevence. Modul přispívá ke zvýšení porozumění zdravotním problémům, podporuje komunikaci pacientů se zdravotnickými pracovníky a snižuje závislost na neověřených informacích dostupných na internetu.

Struktura obsahu a logika třídění

Databáze článků o nemocech je strukturována do přehledné hierarchie kategorií. Typicky je třídění podle zdravotnických oborů nebo systémů těla:

- Dle medicínských oblastí: Např. Kardiovaskulární onemocnění, Onkologická onemocnění, Infekční nemoci, Duševní poruchy, Nemoci trávicího ústrojí apod. V rámci těchto hlavních kategorií jsou jednotlivé choroby jako podřazené položky.
- Abecední rejstříky: Alternativně může portál nabízet výpis nemocí abecedně pro rychlé vyhledání konkrétní diagnózy.
- Mapa obsahu: NZIP obsahuje stránku s mapou obsahu nebo rozcestníkem, kde jsou všechny kategorie a podkategorie vypsány. To umožňuje uživateli intuitivně procházet tematický strom onemocnění.

Způsob práce s modulem

Tvorba a správa článků o nemocech je systematický proces:

- **Tvorba obsahu s experty:** Každé onemocnění má přiděleného odborného garanta (specialistu na daný obor). Autor (medicínský publicista či lékař) připraví návrh textu, který garant zreviduje z hlediska odborné správnosti. Následuje laická recenze, kdy nezdavotník posoudí srozumitelnost textu. Redaktor poté text upraví do finální podoby. Tento proces je nutné dodržovat pro udržení kvality napříč modulem.
- **Jednotná struktura článků:** Redaktoři by měli využívat jednotnou osnovu (viz výše uvedené body) pro všechny články o nemocech. To usnadňuje uživatelům orientaci (vědí, že v každém článku najdou např. příznaky, léčbu atd. ve podobném pořadí).
- **Interní provázání odkazů:** Při editaci článku je klíčové vložit odkazy na související obsah:
 - Odborné termíny v textu odkazovat do Rejstříku pojmů pro rychlé vysvětlení pojmu.
 - Zmínky preventivních opatření (očkování, screening) odkazovat na příslušné články v Prevence a zdravý životní styl nebo na Průvodce prevencí.
 - Pokud existuje relevantní Doporučený web (např. patientská organizace k dané nemoci, nebo oficiální stránky specializované nemocnice), uvést jej v závěru jako doporučený externí zdroj.
 - U onemocnění, kde je to vhodné, odkazovat na modul Mapa zdravotní péče – např. „Najděte odborníka (např. revmatologa) ve svém kraji“ s odkazem na vyhledávání v mapě.
- **Verze a historie:** Při větších úpravách článků uchovávat záznamy o změnách (z jakého důvodu byly provedeny, kdo je schválil). To je užitečné pro budoucí referenci a dohledatelnost, kdy a jak byl obsah aktualizován.
- **Publikační workflow:** Správce obsahu by měl dohlížet, aby žádný článek nevyšel bez schválení garanta. V praxi to znamená využívat redakční systém s nastavením rolí a statusů (např. *rozpracováno, čeká na odbornou kontrolu, publikováno*).

Doporučení pro správu, aktualizaci a rozvoj

- **Pravidelné revize obsahu:** Medicína se neustále vyvíjí – přibývají nové poznatky o příčinách nemocí, nové léčebné postupy či léky. Je nastaven plán periodicity revizí (např. každé 2 roky pověřit garanta kontrolu a aktualizaci článku, nebo dříve při významné změně ve standardu péče). Zároveň by měl být monitoring aktuálních klinických doporučení: pokud vyjde nové doporučení odborné společnosti či guideline, měl by to garant promítnout do textu (např. změna doporučení u antibiotik u dané nemoci).
- **Rozšiřování databáze nemocí:** Zpočátku NZIP pokrýval nejčastější okruhy nemocí, postupně by měl růst v robustní informační zdroj. Plán rozvoje by měl určit priority pro doplnění chybějících nemocí – např. doplnit vzácná onemocnění (v návaznosti na vznik registru vzácných nemocí) nebo nově se objevující choroby. Je vhodné sledovat, co uživatelé vyhledávají na portálu či jaké dotazy chodí na infolinku, a podle toho plánovat nové články.
- **Uživatelská přístupnost a formát:** Zvažte obohacení textů o doplňkové prvky – např. schémata, obrázky či ilustrace k dané nemoci (anatomické obrázky, fotografie typických příznaků, diagram léčby). Tyto prvky mohou zvýšit názornost, ale je třeba je pečlivě volit a opatřit srozumitelnými popisky. Dále je možné zařadit stručné informační panel s klíčovými fakty (pro rychlou orientaci), či FAQ sekci, pokud je to přínosné.
- **Integrace s daty:** Pro uživatele může být zajímavé vidět i epidemiologická data – u některých nemocí lze v článku uvést např. výskyt v populaci, úmrtnost nebo míru vyléčení. Tyto údaje by měly pocházet z ověřených zdrojů (např. ÚZIS). Modul Datové zpravodajství obsahuje datové sady a vizualizace, které je možné přímo

linkovat – např. graf trendy incidence dané nemoci. To posílí důvěryhodnost a informační hodnotu článku.

- Propojení s Průvodci zdravím: Pokud je k určité oblasti vydán ucelený průvodce (např. duševní zdraví), koordinujte obsah. Detailní články o konkrétních duševních poruchách by měly odkazovat na obecnějšího průvodce a naopak – průvodce může obsahovat seznam konkrétních diagnóz s odkazy na podrobnosti v modulu Informace o nemocech.
- Zpětná vazba a dotazy: Umožněte interně sběr dotazů od čtenářů (např. přes formulář „Nenašli jste, co jste hledali?“). Tyto dotazy mohou odhalit mezery v obsahu nebo nejasnosti. Metodický tým by měl tyto podněty analyzovat a buď vylepšit existující článek (rozšířit vysvětlení něčeho, co čtenáři nepochopili), nebo přidat nové téma.

Mapa zdravotní péče

Účel a cílová skupina

Mapa zdravotní péče je speciální modul, který umožňuje veřejnosti snadno vyhledávat poskytovatele zdravotních služeb v České republice. Jeho účelem je zpřístupnit informace o lékařích, zdravotnických zařízeních a dalších poskytovatelích přehledně formou interaktivní mapy a vyhledávače. Primární cílovou skupinou je laická veřejnost hledající např. praktického lékaře v okolí, specialistu určitého oboru, nejbližší nemocnici či lékárnu. Oproti oficiálnímu Národnímu registru poskytovatelů zdravotních služeb (NRPZS) nabízí NZIP uživatelsky přívětivější rozhraní a filtrování. Modul tak slouží k lepší orientaci pacientů ve zdravotnické síti – pomáhá najít správnou péči na správném místě.

Mapa zdravotní péče přispívá ke zlepšení orientace uživatelů ve zdravotnickém systému a usnadňuje vyhledávání lékařů, specialistů a zdravotnických zařízení. Významným způsobem podporuje zejména seniory, osoby se zdravotním omezením a osoby žijící v regionech s omezenou dostupností zdravotní péče. Uživatelům umožňuje rychle nalézt potřebné služby a zvyšuje dostupnost zdravotní péče v místě bydliště.

Struktura obsahu a logika třídění

Mapa zdravotní péče je primárně interaktivní aplikace integrovaná do portálu:

- Datový základ: Modul čerpá data z NRPZS, který eviduje všechny poskytovatele zdravotních služeb v ČR. Tato data zahrnují např. název a typ zařízení, adresu, kontakty, obory péče, případně ordinační hodiny apod. NZIP databázi pravidelně aktualizuje z tohoto registru, aby byla zajištěna aktuálnost (např. pokud se otevře nová ordinace či změni adresa).
- Mapové zobrazení: Uživatelé mohou poskytovatele vyhledávat přes mapu republiky – modul zobrazuje body (pin) na mapě dle zadaných kritérií. Umožňuje přiblížení na úroveň kraje, okresu, obce i detail konkrétní adresy.
- Textové vyhledávání a filtry: Kromě mapy lze použít i klasické vyhledávání podle klíčových slov (např. „zubní lékař Praha“) a využít filtrování podle parametrů jako odbornost (obor), lokalita (kraj/okres/město), případně typ zařízení (nemocnice, klinika, ambulance). Výsledky jsou pak zobrazeny v mapě i v seznamu.
- Detail záznamu: Po kliknutí na konkrétního poskytovatele se zobrazí detailní informace – název zařízení či jméno lékaře, přesná adresa, kontakty (telefon, web), odbornosti, které poskytuje, případně poznámky (např. zda přijímá nové pacienty, bezbariérový přístup apod., pokud tato data jsou k dispozici).
- Uživatelské rozhraní: Je navrženo pro veřejnost, proto je jednoduché – obsahuje nápovědu k používání (např. vysvětlivky k filtrům). Rozhraní je responsivní pro použití na mobilu, aby si uživatel mohl najít péči i v terénu.

Z hlediska obsahu modul neobsahuje „články“ jako jiné sekce, ale spíše funkční informace generované z databáze. Logika třídění je podle reálné struktury zdravotní sítě: dle geografie a dle odborného zaměření.

Způsob práce s modulem

Pro modul Mapa zdravotní péče je role redaktorů odlišná od čistě textových modulů – jedná se spíše o datovou správu a uživatelskou podporu:

- Aktualizace dat: Klíčové je zajistit pravidelný import dat z NRPZS. Správce obsahu musí dohlížet na to, že synchronizace probíhá (např. automatizovaně měsíčně či častěji). Případné změny ve struktuře dat v NRPZS (např. přidání nového typu zařízení) je třeba reflektovat i v mapě.
- Validace a čištění dat: Ačkoliv data pochází z oficiálního registru, je vhodné provést základní kontrolu – např. zda se všechny záznamy zobrazují správně, zda geokódování adres je přesné (aby body na mapě seděly) a zda nedochází k duplicitám. Redaktor může zachytit očividné chyby (např. překlepy v názvu obce) a nahlásit je k opravě.
- Uživatelské testování: Pravidelně testujte funkčnost vyhledávání z pohledu uživatele. Zadejte různé dotazy (lékařské obory, jména lékařů, zdravotnická zařízení) a sledujte, zda výsledky dávají smysl. Pokud uživatelé hlásí, že něco nemohou najít, ověřte, zda je problém v datech (např. chybějící poskytovatel v registru) nebo v UX (uživatel nepochopil, jak hledat).
- Editace doplňkových informací: Některé dodatečné informace nemusí být přímo v registru a můžete je doplňovat, pokud to systém umožňuje. Například upozornění na mimořádné situace (typicky: „ordinace dočasně uzavřena“ během prázdnin) – takové informace by šly zadat manuálně, pokud modul tuto funkci má. V metodické rovině je potřeba jasně určit, kdo a jak smí takové zásahy dělat a jak zajistit, že po skončení platnosti budou odstraněny.
- Prolinkování z článků: Redaktoři by měli aktivně využívat mapu při tvorbě obsahu v jiných modulech. Například v článku o dané nemoci uvést: „Vyhledejte specialistu v mapě zdravotní péče“ – a připojit odkaz, který uživateli otevře mapu s filtrem dané odbornosti. Technicky to může být odkaz s předvyplněným dotazem. Metodika by měla definovat šablonu takového odkazu pro konzistenci.
- Sledování statistik užití: Správci by měli sledovat, jak uživatelé mapu používají (jaké dotazy jsou nejčastější, kde tráví čas). Pokud např. mnoho lidí hledá konkrétní specializaci, může to vést ke zlepšení filtrování (např. přidání synonym pro vyhledávání). Pokud se vyskytují časté dotazy typu „nenašel jsem pediatra v okrese X“, je třeba prověřit, zda v datech opravdu chybí, nebo jestli je třeba lépe navést uživatele (např. přidat nápořadu).

Doporučení pro správu, aktualizaci a rozvoj

- Stálá kvalita dat: Udržujte oficiální cestu pro hlášení nesrovnalostí. Pokud uživatelé upozorní NZIP na chybu (špatný kontakt, lékař už neordinuje apod.), předejte tuto informaci odpovědným správcům registru (např. na ÚZIS) k opravě v NRPZS. Zvažte také možnost krátkodobě opravit záznam v NZIP (pokud systém dovoluje přebít data) s poznámkou, že čeká na oficiální opravu.
- Rozšíření funkcionalit: Do budoucna je možné modul rozvíjet o nové vrstvy informací. Například kapacita poskytovatelů (zda berou nové pacienty), hodnocení kvality (spíše citlivé téma, možná formou odkazů na oficiální statistiky či akreditace) nebo čekací doby na zákroky. Tyto údaje by výrazně pomohly pacientům, ale vyžadují spolehlivé zdroje dat. Metodické doporučení je sledovat projekty Ministerstva zdravotnictví či ZP (zdravotních pojišťoven), které by taková data mohly poskytnout, a být připraveni je případně do mapy integrovat.

- Geografické pokrytí a vrstvy: Zvažte přidání vrstev jako jsou zdravotnické obvody či oblasti spádu, což může být užitečné např. pro praktické lékaře (kteří mívají spádové oblasti). Dále je možné přidat zobrazování statistických dat v mapě – např. hustota lékařů v regionu. To by se mohlo objevit ve spolupráci s modulem Datové zpravodajství (viz dále).
- Integrace s dalšími systémy: Pro uživatele by bylo užitečné, pokud by z mapy vedly přímé odkazy např. na rezervační systémy u lékařů (pokud existují), nebo aspoň na jejich weby či profily. Doporučuje se udržovat v datech aktuální URL na webové stránky poskytovatelů a v budoucnu prozkoumat možnosti integrace s Národním kontaktním místem či eHealth službami, které se v ČR rozvíjejí.
- Uživatelská přívětivost: Nad rámec dat je třeba trvale zlepšovat UX – např. jednoduchý filtr „lékař pro dospělé / lékař pro děti“ by mohl pomoci laikům, kteří neznají přesný odborný termín. Tato zlepšení vycházejí ze sledování dotazů (když někdo zadá „dětský doktor“, mapa by měla nabídnout pediatra). Investujte do srozumitelných popisků a nápovědy v modulu.
- Školení interního týmu: Přestože modul funguje převážně automatizovaně, interní tým by měl být proškolen v tom, jak systém funguje, aby mohli lépe pomoci uživatelům v případech dotazů. Dokumentace pro interní použití by měla obsahovat i technický popis zdroje dat (NRPZS) a způsobu aktualizace, aby bylo všem zřejmé, odkud se údaje berou a jak často.

Hry a naučné kvízy

Účel a cílová skupina

Modul Hry na NZIP zahrnuje interaktivní edukativní kvízy a hry, jejichž cílem je zábavnou formou vzdělávat uživatele o zdraví a zvýšit jejich zdravotní gramotnost. Cílovou skupinou je široká veřejnost včetně mládeže – kdokoli, kdo si chce ověřit své znalosti či se něco nového naučit hravou cestou. Tyto kvízy pomáhají udržet uživatele déle na portálu a motivují je interagovat s obsahem. Jsou rovněž využitelné při osvětových akcích a kampaních (např. soutěžích s otázkami o zdraví). Hry pokrývají různorodá témata od anatomie člověka, přes výživu a zdravý životní styl, až po znalosti o zdravotnickém systému či interpretaci dat. Svým charakterem modul cílí i na proaktivní uživatele, kteří si rádi testují znalosti, a tím si lépe zapamatují informace.

Interaktivní hry a naučné kvízy představují praktickou implementaci principů gamifikace, která byla definována jako jeden z motivačních nástrojů projektu. Gamifikace podporuje aktivní zapojení uživatelů do vzdělávacího procesu, zvyšuje míru zapamatování informací a motivuje návštěvníky k opakovanému návratu na NZIP. Hry se využívají zejména pro komunikaci témat prevence, zdravého životního stylu, orientace ve zdravotním systému, první pomoci, bezpečnosti a základních zdravotnických znalostí. Zvláštní přínos mají pro osoby s nižší zdravotní gramotností, kterým umožňují osvojovat si informace jednoduchou, vizuální a atraktivní formou.

Struktura obsahu a logika třídění

Obsah modulu tvoří jednotlivé hry a kvízy, které mají vlastní stránku či rozhraní v portálu. Struktura může být následující:

- Seznam her/kvízů: Uživatel vidí výpis dostupných kvízů, často s názvem a krátkým popisem tématu (např. „Poznejte lidské tělo – kvíz o anatomii“ nebo „První pomoc při úrazech – vědomostní test“). Tento seznam může být filtrován či kategorizován podle témat (např. kategorie *Prevence*, *První pomoc*, *Výživa*, *Orgánové soustavy* apod.), pokud počet her narůstá.
- Formát her: Většina jsou pravděpodobně kvízové otázky s možnostmi výběru (multiple choice), případně jiné formáty (přirazování pojmů, interaktivní obrázky k popiskům). Každý kvíz obsahuje sadu otázek (např. 10 otázek). Po zodpovězení se uživateli zobrazí

vyhodnocení – počet správných odpovědí a často i vysvětlení správných odpovědí pro poučení.

- Edukační charakter: Kvízy jsou navrženy tak, aby pokryly nejdůležitější informace k tématu. Mohou obsahovat doprovodné obrázky či ilustrace (např. obrázek orgánu, u kterého má uživatel určit název). Některé hry mohou být i soutěžního charakteru (např. časově omezené odpovědi) pro zvýšení atraktivity.
- Technické řešení: Modul zajišťuje, aby se po každé odpovědi dozvěděl uživatel správné řešení – tedy funguje spíš jako samostudium, než soutěž mezi více hráči. NZIP aktuálně nabízí několik desítek kvízů (cca 34), což svědčí o širokém záběru témat a o oblibě tohoto formátu.

Způsob práce s modulem

Příprava a správa her vyžaduje spolupráci obsahových specialistů s metodiky vzdělávání:

- Tvorba kvízu: Návrh kvízu obvykle připraví odborník na dané téma ve spolupráci s redaktorem/metodikem, který má zkušenost s tvorbou testových otázek. Je třeba zvolit klíčová fakta, která chcete uživatele naučit, a formou otázek je otestovat. Otázky by měly být jednoznačné a srozumitelné, odpovědi by neměly být zavádějící. Každá otázka by měla mít připraveno správné řešení s krátkým vysvětlením, které se zobrazí po odpovědi (posiluje edukativní dopad).
- Odborná kontrola: Stejně jako články, i kvízy procházejí odborným ověřením. Garant by měl zkontrolovat faktickou správnost odpovědí i vysvětlení. Zároveň se hodí laická recenze – ověřit, že otázky jsou pochopitelné a nejsou interpretovány špatně.
- Nasazení do systému: Technický správce či redaktor vloží otázky a odpovědi do systému (CMS modulu Hry). Je třeba otestovat, že logika vyhodnocení funguje správně a že se všechny elementy (texty, obrázky) korektně zobrazují na různých zařízeních.
- Prolinkování a propagace: Redaktoři by měli v relevantních článcích odkazovat na příslušné kvízy. Např. článek o první pomoci může končit větou „Vyzkoušejte si své znalosti v našem kvízu první pomoci“ s odkazem. Stejně tak modul Prevence může odkazovat na kvízy o zdravé výživě, a modul Datové zpravodajství může odkazovat na hru, která učí číst zdravotnické statistiky. Naopak z výpisu her je vhodné nabídnout odkazy na „další informace o tématu“ vedoucí do příslušných článků NZIP, pokud chce uživatel vědět víc.
- Monitoring obtížnosti a výsledků: Pokud má NZIP analytiku pro hry, je užitečné sledovat, jak si uživatelé vedou (např. u kterých otázek často chybují). To může upozornit na buď příliš obtížnou otázku (kterou lze upravit), nebo na oblast, kde mají znalostní mezery – což může vést k doplnění vysvětlujícího obsahu do článků či vytvoření dalšího kvízu zaměřeného na problematické aspekty.

Doporučení pro správu, aktualizaci a rozvoj

- Pravidelné přidávání nových kvízů: Aby si modul udržel atraktivitu, je vhodné průběžně publikovat nové hry – např. několikrát do roka při příležitosti významných dnů nebo kampaní. Tím se nabídka rozšíří a uživatelé budou motivováni se vracet. Při plánování nového kvízu zvažte, jak doplňuje stávající obsah (ideálně pokrýt dosud nepokryté téma).
- Aktualizace stávajících kvízů: Občas je nutné revidovat i již publikované hry. Pokud se změni doporučení (např. nová léčba, takže původní správná odpověď už neplatí), je třeba otázku upravit. Také pokud uživatelé hlásí nejasnost v zadání, opravte formulaci. Každý kvíz by měl mít přiřazeného správce (garanta), který jednou za čas ověří relevanci obsahu.

- Rozšíření formátů her: Kromě kvízů lze zvážit i jiné interaktivní formy. Například simulační hry (rozhodování v modelové situaci – „Jste svědkem nehody, co uděláte?“ s větvením příběhu), puzzle a křížovky s medicínskými pojmy pro odlehčení, nebo třeba videokvízy. Tyto formy mohou zpestřit nabídku a oslovit jiné typy učících se (někdo preferuje příběhy před testovými otázkami).
- Zapojení soutěživosti: Ačkoli NZIP neslouží primárně jako herní portál, lze zvážit prvky gamifikace – např. udělování odznaků za určité počty vyplněných kvízů nebo zavedení žebříčku pro registrované uživatele. To by vyžadovalo vývoj nové funkcionality, takže metodicky je třeba zhodnotit přínos vs. náročnost. Pro interní týmy to znamená sbírat podněty od uživatelů, zda by o takové funkce stáli.
- Spolupráce s externími partnery: Náměty na nové kvízy lze získat i z externích zdrojů – např. patientské organizace či zdravotnické školy mohou poskytnout sady otázek, které využívají. Při tvorbě kvízu ke Dni hygieny rukou lze oslovit epidemiology, ke Dni výživy zase nutriční terapeutky. Externí partneři pomohou zajistit odbornost a zároveň mohou NZIP propagovat (win-win efekt).
- Vyhodnocování přínosu: Měřte návštěvnost a průměrný čas strávený v module Hry. Pokud data ukazují, že hry mají vysokou míru dokončení, je to známka, že fungují jako účinný nástroj edukace. Při nízkém zájmu hledejte příčiny (nevýrazná propagace? nevhodná témata? technické potíže?) a upravte strategii.

Rejstřík pojmů

Účel a cílová skupina

Rejstřík pojmů slouží jako zdravotnický slovník či encyklopedie v kostce. Jeho účelem je stručně a srozumitelně vysvětlit odborné pojmy z oblasti zdravotnictví a medicíny. Cílovou skupinou je opět široká veřejnost, která se při čtení článků NZIP nebo jinde setká s neznámým termínem a potřebuje rychlé objasnění. Rejstřík zvyšuje srozumitelnost všech ostatních modulů – pokud uživatel narazí na odborný název (např. *anémie*, *cholesterol*, *sonografie*), může si okamžitě zobrazit jeho definici. Účelem je také sjednotit výklad pojmů: všichni autoři a redaktoři mají jednotnou oficiální definici, kterou mohou přejímat, což zaručuje konzistenci napříč obsahem portálu.

Rejstřík pojmů pomáhá překonávat jazykové a informační bariéry při práci se zdravotnickými informacemi. Prostřednictvím jednoduchých vysvětlení odborných termínů zvyšuje zdravotní gramotnost obyvatel a usnadňuje jim porozumění článkům, průvodcům zdravím i dalším materiálům NZIP. Významně tak podporuje osoby se sníženou zdravotní gramotností a seniory, kteří se často setkávají s obtížně srozumitelnou odbornou terminologií.

Struktura obsahu a logika třídění

Rejstřík je strukturován abecedně – jedná se o seznam hesel (pojmy), obvykle řazených podle počátečního písmene. Uživatel může listovat rejstříkem nebo použít vyhledávání (zadávat termín přímo). Každé heslo obsahuje:

- Termín (název hesla): často v nominativu jednotného čísla, případně doplněný odbornou zkratkou či anglickým ekvivalentem, pokud je běžně používán.
- Krátkou definici: zpravidla několik vět, které jednoduše vysvětlují, co pojem znamená. Důraz je na *stručnost a výstižnost* – uživatel by měl během pár sekund pochopit základní význam.
- Případné doplňující info: pokud je potřeba, může být součástí hesla i upřesnění, jako například příklad užití pojmu, či upozornění na odlišné významy (pokud jeden termín označuje více věcí).
- Odkazy na související obsah: některá hesla mají proklik na podrobnější článek v NZIP. Typicky pokud jde o název nemoci, odkaz vede na článek v modulu *Informace o*

nemocech; pokud jde o obecný pojem (např. *cholesterol*), může odkazovat na článek v modulu *Prevence a zdravý životní styl* (např. o zdravé výživě a cholesterolu). Tyto odkazy zajišťují, že zájemce o detail může pokračovat do příslušné sekce portálu.

- Kategorizace: Rejstřík obvykle nebývá dělen do podkategorií, ale je možné, že interně jsou pojmy přiřazeny k tematickým okruhům pro potřeby správy (např. štítky typu *anatomie, farmakologie, pojištění*). Pro uživatele to však není primární způsob navigace – ten spíše hledá konkrétní slovo.

Při spuštění NZIP obsahoval kolem 1000 hesel, což ukazuje na rozsah záběru – od lékařských termínů po názvy institucí či legislativních pojmů. Rejstřík je budován průběžně a aspiruje být robustním zdrojem terminologických informací.

Způsob práce s modulem

- Identifikace potřebných pojmů: Redaktoři a autoři by měli při psaní každého článku označit termíny, které by mohly být pro laika obtížné, a ověřit, zda jsou v rejstříku pokryty. Pokud ne, je potřeba vytvořit nové heslo. Tvorba rejstříku tak probíhá paralelně s tvorbou obsahu ostatních modulů – rejstřík reaguje na potřeby definované samotným obsahem.
- Tvorba hesla: Autor navrhne definici pojmu. V ideálním případě vychází z důvěryhodných zdrojů (odborné slovníky, definice v zákoně u legislativních pojmů, nebo definice poskytnuté garantem). Styl musí být výkladový, nikoli příliš odborný. Často se osvědčí začít větou typu „XYZ je ...“ a stručně definovat. Následné věty mohou uvést příklad nebo upřesnit kontext.
- Ověření a schválení: I hesla v rejstříku by měla projít odbornou kontrolou garanta, zejména pokud jde o medicínský termín. Přestože jsou krátká, jejich správnost je zásadní – špatně vysvětlený pojem může vést k nedorozumění. Proto je proces podobný jako u článků: garant opraví případné nepřesnosti a schválí, poté jazyková úprava pro srozumitelnost.
- Propojení s obsahem: Po vytvoření hesla redaktor zajistí, že na něj vedou odkazy z příslušných míst v článcích (zpětně dosadí linky). Naopak u hesla, které souvisí s určitou větší tematikou, vloží odkazy z hesla na příslušné články (jak je zmíněno ve struktuře).
- Technická správa: Rejstřík může mít stovky až tisíce položek, proto je důležité udržovat jej konzistentní. Například sjednotit *jednotné/plurál* (většina hesel by měla být v jednotném čísle), zkontrolovat abecední řazení včetně diakritiky, a zajistit, že fulltext vyhledávání najde i tvary slov (např. hledání „ledvin“ najde „ledvina“). Tato nastavení zpravidla řeší vývojový tým, ale metodici by měli testovat funkčnost.

Doporučení pro správu, aktualizaci a rozvoj

- Kontinuální doplňování: Rejstřík je nikdy nekončící projekt. Stanovte proces, že při každé nové sérii článků (např. přidání nové kategorie nemocí) vznikne také seznam nových pojmů k založení. Ideálně by měl existovat checklist při publikačním procesu: „Zkontrolovat nové pojmy – vytvořit hesla/nebo odkázat na existující“. Tím zajistíte, že slovník drží krok s obsahem.
- Revize stávajících hesel: Občas projděte existující hesla, zda nejsou zastaralá. U pojmů, které se mohou měnit (např. názvy institucí, hodnoty v doporučeních – příklad: hraniční hodnoty cholesterolu se mohly v čase upravit), aktualizujte definici. Možná ne všechny hesla potřebují guaranty, ale u medicínských určitě konzultujte aktuálnost s odborníky.
- Uživatelské dotazy: Sledujte, jaké dotazy zadávají uživatelé do vyhledávání – pokud často hledají pojem, který nemáme v rejstříku, přidejme ho. Zvažte i možnost přidat mechanismus, že uživatel navrhne pojem k vysvětlení. To by mohlo přinést cenné tipy, jaká terminologie lidem chybí.

- Multijazyčnost nebo překlady: NZIP je primárně v češtině, ale uvažujte do budoucna o přidání anglických ekvivalentů k heslům (už nyní možná uvádíte v textu). Interně lze udržovat překlady odborných pojmů, což může pomoci při komunikaci s cizinci nebo při integraci s mezinárodními databázemi. Pokud by se NZIP někdy rozšiřoval o cizojazyčnou verzi, rejstřík bude klíčový prvek k lokalizaci.
- Propojení s externími zdroji: Zvažte, zda u vybraných pojmů nenabídnout odkaz na další čtení mimo NZIP – např. odkaz na Wikipedia (pokud existuje kvalitní česká stránka k pojmu) nebo medicínský slovník. Primárně má uživatel dostat info z NZIP, ale u složitějších pojmů by mohl ocenit i hlubší zdroj. Tyto odkazy však přidávat uvážlivě a jen na ověřené stránky.
- Analytika a vyhledatelnost: Kontrolujte přes Google Search Console či interní statistiky, zda se rejstříková hesla zobrazují ve vyhledávačích (mohou přivádět uživatele na NZIP, kteří jen googlí význam slova). Pokud ano, je to vítané – pro uživatele je NZIP prezentován jako autoritativní zdroj definic. Proto dbejte na SEO aspekt – mít v definici klíčová slova a varianty pojmu, pod kterými to lidé mohou hledat.

Doporučené weby

Účel a cílová skupina

Modul Doporučené weby představuje validní katalog externích internetových zdrojů týkajících se zdravotnictví. Jeho účelem je nabídnout veřejnosti rozcestník na spolehlivé webové portály s odborně garantovaným obsahem. NZIP si uvědomuje, že na internetu existuje množství informací o zdraví, z nichž ne všechny jsou kvalitní; proto tento modul funguje jako filtr kvality – uživatel zde najde jen ověřené stránky (typicky provozované státními institucemi, odbornými společnostmi, patientskými organizacemi či akreditovanými pracovišti). Cílovou skupinou je široká veřejnost, která hledá detailnější informace nebo specifické služby na jiných webech – např. informace o konkrétním onemocnění z pohledu pacientů, právní informace o nárocích pacientů, interaktivní poradny, kalkulačky apod., které NZIP sám nepokrývá. Modul je užitečný i pro odbornější publikum (například lékaři mohou najít odkazy na doporučené guidelines, patientské letáky, registry apod.).

Modul Doporučené weby pomáhá uživatelům orientovat se v rozsáhlém prostředí zdravotnických informací na internetu a směřuje je na ověřené a odborně garantované zdroje. Přispívá ke snížení rizika využívání dezinformačních a komerčně motivovaných zdrojů a podporuje bezpečné vyhledávání zdravotnických informací zejména u osob s omezenými zkušenostmi s prací na internetu.

Struktura obsahu a logika třídění

Katalog doporučených webů je zpravidla členěn tematicky, aby se v něm uživatelé snadno orientovali. Možné aspekty třídění:

- Podle zdravotních oblastí: Např. sekce *Onkologické weby* (s odkazy na organizace a projekty zaměřené na onkologii), *Weby o výživě*, *Psychologická pomoc*, *Práva pacientů*, *Datové a statistické portály* apod. Tato kategorizace odpovídá tematickým okruhům NZIP, aby bylo vše provázané – tzn. pokud má NZIP kategorii *kardiologie* v nemoci, měl by mít i kategorii *Kardiologické informační zdroje* v doporučených webech.
- Podle typu zdroje: Alternativně nebo doplňkově lze členit dle typu poskytovatele informací: *Státní instituce* (ministerstva, státní zdravotní ústavy, pojišťovny), *Patientské organizace*, *Odborné společnosti*, *Zdravotnická zařízení*, *Mezinárodní organizace* (WHO, ECDC...). Toto členění pomůže uživateli pochopit, kdo za obsahem stojí.
- Abecední seznam: Samotný výpis webů v rámci kategorie může být abecedně (dle názvu projektu/webu), případně lze doplnit i vyhledávací políčko pro rychlé nalezení

názvu.

Každá položka (doporučený web) obvykle obsahuje:

- Název webu či projektu: často jako klikatelný odkaz přímo na daný externí web.
- Krátký popis: 1–2 věty, co na tom webu uživatel najde a kdo za ním stojí. Např. „Linkos.cz – Portál České onkologické společnosti obsahující informace pro pacienty o léčbě nádorových onemocnění, včetně poradny a databáze onkologických center.“
- Garant/referenční autorita: je-li to vhodné, uvede se, kdo garantuje obsah webu (např. odborná společnost, MZČR, konkrétní nezisková organizace). To může být součástí popisu.
- Jazyk/dostupnost: pokud by některé doporučené zdroje byly v cizím jazyce, je dobré to zmínit, aby uživatel věděl, že obsah není česky. NZIP se ale pravděpodobně zaměřuje na české zdroje. NZIP v této sekci vytváří přehled spolehlivých zdrojů, odkud může veřejnost čerpat informace – jedná se tedy o formu odkázání návštěvníka ven s doporučením „toto je důvěryhodné, tady můžete hledat dál“.

Způsob práce s modulem

- Výběr a schválení zdrojů: Redakční a metodický tým by měl mít definovaná kritéria pro zařazení webu do katalogu. Např.: obsah zdravotní problematiky, odborná garance nebo renomovaný provozovatel, aktuálnost informací, nezávislost (bez komerčního zkreslení). Každý navržený odkaz projde posouzením – ideálně ho schvaluje odborná rada NZIP či garant tématu. Tím se zajistí, že v seznamu nejsou pochybné zdroje.
- Tvorba záznamu: Pro každý schválený web vytvoří redaktor záznam s výše uvedenými údaji (název, popis, URL, kategorie atd.). Důležitá je stručnost a výstižnost popisu, aby uživatel rychle pochopil, proč by měl na daný web jít. Záznam se zařadí do jedné či více kategorií.
- Provázání s obsahem NZIP: Kdykoli články NZIP odkazují externě, měly by přednostně využívat zdroje z tohoto seznamu. V praxi: pokud autor článku chce doporučit čtenáři nějaký další web (třeba web projektu edukace diabetiků), měl by nejprve ověřit, zda je v katalogu. Pokud ano, může z článku buď odkázat přímo (a v textu zmínit název, aby čtenář věděl, že je to ověřený zdroj), nebo uvést „Najdete v sekci Doporučené weby“ s navigací. Pokud odkaz v katalogu není, zvážit jeho přidání (pokud splňuje kritéria).
- Údržba odkazů: Linky na cizí weby se mohou měnit nebo přestat fungovat. Správce obsahu by měl periodicky (např. jednou za několik měsíců) projíždět všechny odkazy automatizovaným link-checkerem, aby odhalil nefunkční URL. Ty pak ručně opravit (pokud je nová adresa), nebo dočasně stáhnout z publikace, případně nahradit alternativou.
- Aktualizace popisů: Pokud se změní popis nebo zaměření cizího webu, aktualizujte i záznam v NZIP. Například pokud patientská organizace rozšíří záběr, nebo web získá nového garanta. Tyto informace lze mít z komunikace s partnery nebo ze zpráv.
- Komunikace s provozovateli odkazovaných webů: Je dobrým zvykem informovat dotyčné organizace, že jejich web byl zařazen do NZIP seznamu (mohou to uvést i na svém webu jako známku kvality). Taktéž je můžete požádat, aby vás informovali, pokud budou svůj web výrazně měnit či rušit. Tím předejdete slepým odkazům.
- Rozšiřování katalogu: Návrhy na nové odkazy mohou přicházet od redaktorů, odborníků i uživatelů. Mělo by být jasně určeno, kdo návrhy posuzuje – například metodik dané oblasti a jeden člen publikační rady. Teprve po schválení se přidají. Duplicitní či velmi podobné zdroje není vhodné přidávat, aby se uživatel nepřehltit – raději vybrat reprezentativní.

Doporučení pro správu, aktualizaci a rozvoj

- Pravidelný audit katalogu: Minimálně jednou ročně proveďte celkový audit doporučených webů. Zkontrolujte, zda všechny uvedené zdroje stále splňují kritéria kvality (např. zda jsou aktualizované – pokud by poslední aktualizace na daném webu byla 5 let stará, je to varovné znamení). Vyřadte nebo pozastavte ty, které již neodpovídají standardu, a nahraďte je případně novějšími.
- Rozšíření o nové oblasti: Sledujte vývoj ve zdravotnictví – vznikají nové patientské organizace, informační projekty (např. weby zaměřené na post-covid syndrom, telemedicínu apod.). Doplněte je, a naopak pokud nějaká oblast nemá žádné externí zastoupení v katalogu, pokuste se aktivně vyhledat kvalitní zdroj. Cílem je, aby katalog pokrýval co nejširší spektrum témat, která NZIP řeší, a uživatel nemusel hledat jinde na vlastní pěst.
- Uživatelská přehlednost: Jak katalog roste (aktuálně NZIP odkazuje na více než 350 externích zdrojů), myslete na to, aby se v něm dalo snadno vyznat. Možná bude vhodné zavést fulltextové hledání v rámci katalogu, nebo taggování (jeden odkaz může být v kategoriích *děti* i *prevence*, pokud se to týká obojího). A/B testováním nebo uživatelským testem zjistěte, jak lidé tuto sekci používají, a upravte členění, pokud něco není intuitivní.
- Propagace důležitých zdrojů: U některých zvlášť významných situací (např. pandemie, mimořádné události) můžete dočasně v rámci modulu vypíchnout určité odkazy nahoru, nebo vytvořit speciální sekci. Např. „COVID-19: důležité odkazy“ – kde budou všechny klíčové oficiální stránky (MZČR, koronavirus.mzcr.cz, WHO Q&A, apod.). Metodicky je dobré mít plán pro krizovou komunikaci a v případě potřeby rychle modul upravit.
- Spolupráce s odkazovanými subjekty: Udržujte vztah s organizacemi, na něž odkazujete. Mohou vám poskytovat aktuality, které pak zobrazíte (např. „Tento web získal certifikaci XYZ“). Zvažte možnost získat od nich krátké RSS feedy či API, abyste u každého odkazu mohli třeba uvést poslední novinku. To by ale vyžadovalo vývojářskou podporu. Pro metodiku stačí evidovat kontakty na správce externích webů pro případ, že bude potřeba něco řešit.

Datové zpravodajství

Účel a cílová skupina

Modul Datové zpravodajství (někdy označovaný jako *Katalog zdravotnických dat NZIS*) je novější součástí NZIP, která zpřístupňuje veřejnosti data a statistické informace o zdravotnictví. Jeho účelem je poskytnout otevřená data, datové analýzy a interaktivní vizualizace všem, kdo se zajímají o čísla a trendy ve zdravotnictví. Cílovými skupinami jsou:

- Zvědavá veřejnost a pacienti, kteří chtějí porozumět kontextu (např. kolik lidí ročně onemocní danou chorobou, jaké jsou výsledky zdravotnického systému apod.).
- Novináři a analytici, hledající ověřená data pro své články či studie – modul jim nabízí oficiální čísla od ÚZIS formou snadno dostupných datových sad.
- Odborná veřejnost a studenti, kteří mohou data využít pro výzkum či vzdělávání.
- Tvůrci politik a vedení nemocnic (ačkoli ti mohou mít přístup k datům jinými kanály, NZIP datové zpravodajství je veřejné okno do Národního zdravotnického informačního systému, což podporuje transparentnost).

Stručně řečeno, modul cílí na zvýšení datové gramotnosti a transparentnosti v oblasti zdravotnictví – motto by mohlo být „Data pro každého“.

Datové zpravodajství představuje praktický nástroj pro rozvoj datové gramotnosti veřejnosti. Prostřednictvím datových souhrnů, vizualizací, infografik a komentovaných výstupů zpřístupňuje zdravotnická data srozumitelnou formou široké veřejnosti i odborníkům. Současně naplňuje cíle otevřeného sdílení zdravotnických dat a podporuje schopnost uživatelů interpretovat data v souvislostech s jejich vlastním zdravím a fungováním zdravotního systému.

Struktura obsahu a logika třídění

Tento modul je v podstatě datovým katalogem s prvky zpravodajství:

- **Datové sady (open data):** Umožňuje stahovat či prohlížet otevřená data ze zdravotnictví. Ty mohou být publikovány ve formě tabulek (CSV, XLS) nebo přes API. Příklady datových sad: statistiky výskytu nemocí, údaje o zdravotnických zařízeních, data z registrů (např. NRPZS), data o financování zdravotnictví atd. Aktuálně je k dispozici několik desítek datových sad (cca 78).
- **Datové souhrny a analytické komentáře:** Pro uživatele, kteří nechtějí či neumí pracovat s hrubými daty, modul nabízí srozumitelně zpracované datové přehledy. Každý takový souhrn je vlastně článek či infografika, která interpretuje určitý dataset – např. „Přehled proočkovanosti vybraných vakcín v krajích a okresech ČR“ nebo „Vývoj incidence diabetu v posledních 10 letech“. Tyto souhrny vysvětlují hlavní zjištění a mohou obsahovat grafy a tabulky. NZIP jich nabízí několik desítek (cca 67).
- **Interaktivní vizualizace:** Mnohé datové souhrny jsou doplněny interaktivními grafy či mapami. Uživatel může například vybrat kraj, změnit období nebo filtrovat podle pohlaví a graf se podle toho upraví. To umožňuje každému „pohrát si“ s daty a najít informaci, která ho konkrétně zajímá. Aktuálně je k dispozici přes 30 interaktivních vizualizací.
- **Tematické členění:** Datový katalog je pravděpodobně členěn podle oblastí zdravotnictví (podobně jako nemoci). Např. *Demografie a epidemiologie, Nemoci a jejich výskyt, Prevence a screening – statistiky, Zdravotnická síť a kapacita, Finance ve zdravotnictví*. V rámci těchto kategorií jsou pak příslušné datové sady i souhrny. Logika třídění se snaží pokrýt celé spektrum zdravotní péče, aby uživatel mohl jít dle zájmu (např. zajímá mě onkologie – najdu sekci s daty o onkologii).
- **Vyhledávání a filtrování:** Kvůli množství obsahu by modul měl mít možnost vyhledávat klíčová slova (např. „infarkt incidence“) a také filtrovat výsledky (typ výstupu: dataset vs. článek vs. vizualizace; období; zdroj dat). To pomáhá uživatelům rychle najít relevantní informace v bohatém katalogu.

Celkově modul funguje i jako „zpravodajství“ v tom smyslu, že může publikovat *aktuální zprávy z dat* – například při uveřejnění výroční statistické zprávy vytvořit aktualitu shrnující hlavní čísla a odkázat na detailní data.

Způsob práce s modulem

- **Publikace datových sad:** ÚZIS jako gestor dat poskytuje data. Interní proces zřejmě zahrnuje export dat z národních registrů či statistických zjišťování, anonymizaci nebo agregaci (pokud je třeba), a přípravu pro zveřejnění. Data tým poté nahraje do systému NZIP. Redaktor či datový kurátor vyplní meta informace: popis datasetu, období, frekvenci aktualizace, formát atd. Je nutné také uvést licenci (např. CC BY) a kontakty pro dotazy k datům.
- **Tvorba datových souhrnů:** Datový analytik spolu s redaktorem vytvoří příběh nebo interpretaci vybraných dat. To zahrnuje analýzu (např. výpočty trendů, srovnání regionů) a tvorbu grafů. Následně napíše textový komentář, který vysvětluje, co *data ukazují* a případně proč je to důležité. Tento text by měl být opět přístupný laikům, vyhýbat se nadměrné odbornosti či statistickému žargonu. Po interní faktické kontrole

(odborníci na danou statistiku) a jazykové úpravě se publikují na portál jako článek s grafy.

- Aktualizace obsahu: Mnohé datové ukazatele se aktualizují periodicky (ročně, čtvrtletně). Je třeba hlídat tyto intervaly. Může pomoci publikační plán navázaný na kalendář statistických publikací ÚZIS. Např.: v květnu vychází nová data o screeningu kolorektálního karcinomu – datový tým je získá a v modulu aktualizuje dataset „Screening kolorektálního karcinomu“, zároveň aktualizuje souhrnný článek (přidá čísla za nový rok a upraví interpretaci, pokud se trend mění). Ideální je, aby staré vizualizace automaticky natáhly nová data – pokud to technicky nejde, je nutné vygenerovat nové grafy.
- Technická správa vizualizací: Interaktivní prvky mohou být vytvořeny pomocí specializovaných nástrojů (PowerBI, Datawrapper, vlastní vizualizační knihovna). Redaktoři by měli umět základně ovládat tyto nástroje (nebo spolupracovat s datovým specialistou), aby mohli upravit např. popisky, barvy, rozsahy os. Před zveřejněním otestovat, že vše funguje v různých prohlížečích a zařízeních.
- Propojení s ostatními moduly:
 - Vhodné je linkovat z datových výstupů do souvisejících článků. Např. datový souhrn o výskytu chřipky odkáže na článek „chřipka“ v Informacích o nemocech, nebo na článek o očkování proti chřipce v Prevenci.
 - Naopak v klasických článcích (např. v Informacích o nemocech: „Diabetes mellitus“) uvést větu typu „Podívejte se také na statistiky výskytu diabetu v ČR“ s odkazem do Datového zpravodajství.
 - Životní situace či Průvodci mohou využít data pro zdůraznění významu problému (např. průvodce duševním zdravím může uvést procento populace s úzkostnými poruchami s odkazem na data).
- Uživatelská podpora: Ne všichni uživatelé jsou zbláhli v práci s daty. Proto modul by měl obsahovat i metodickou podporu – třeba slovníček pojmů (vysvětlení metrik jako incidence, prevalence – to může odkazovat do rejstříku pojmů), návody, jak číst grafy, případně kontakt na helpdesk ÚZIS pro odborné dotazy k datům. Redaktor může připravit FAQ sekci: „Kde najdu data o ...?“, „Jak si mohu stáhnout data?“, „Jak citovat data z NZIP?“.
- Zajištění kvality a konzistence: Stejně jako textové moduly mají své garanty, i datový modul by měl mít datové kurátory a odborné garanty (např. statistik zodpovědný za oblast). Ti ručí, že zveřejněná data jsou správná, metodicky dobře podložená a interpretace není zavádějící. Je třeba dodržovat metodiky definované NZIS – pokud například různé souhrny používají různou definici stejného ukazatele, vznikne chaos. Proto vnitřně udržovat dokumentaci, jak jsou jednotlivé indikátory definovány.

Doporučení pro správu, aktualizaci a rozvoj

- Expanze datového pokrytí: V souladu s ambicí pokrýt celé spektrum zdravotnictví plánujte postupné přidávání nových datových oblastí. Může jít o data, která dosud nebyla publikována jako otevřená (vyžaduje to jejich připravení), nebo detailnější rozčlenění existujících (např. nyní máte data po krajích, v budoucnu i po okresech či obcích). Priority určete podle poptávky (co lidé chtějí vědět) a podle dostupnosti dat. Např. data o čekacích dobách by byla skvělá, ale pokud nejsou sbírána, musíte počkat, až je systém začne poskytovat.
- Zpětná vazba uživatelů: Umožněte lidem komentovat či pokládat dotazy k datovým výstupům. Třeba formou kontaktního formuláře „Máte dotaz k těmto datům?“. Odpovědi pak mohou poskytnout datoví experti. Také se tím zjistí, kde uživatelé tápou – třeba pokud se často ptají, co znamená určitá zkratka, doplníte to přímo do textu/vysvětlivky.

- **Integrace s NZIS a aktualizací mechanismy:** V ideálním případě by datový modul měl být napojen přímo na zdrojová datová úložiště NZIS. Tam, kde je to možné, automatizujte aktualizace – např. pokud existuje API, ze kterého lze čerpat nové hodnoty, využijte ho. To sníží manuální práci a riziko chyb. Do budoucna je cíl vytvořit skutečně živý katalog, kde jakmile ÚZIS schválí nová data, promítnou se i na NZIP.
- **Uživatelské rozhraní pro data:** Neustále zlepšujte UX pro práci s daty. Získejte podněty od laické veřejnosti, zda například rozumí ovládání filtrů u grafu. Možná zjistíte, že potřebujete jednodušší texty v legendách, nebo přednastavit nejzajímavější pohled. Můžete také přidat funkce jako stažení grafu jako obrázku, export vyfiltrovaných dat pro uživatele, který si chce udělat vlastní analýzu.
- **Průvodce daty (datová gramotnost):** Zvažte vytvoření metodických článků o tom, jak správně interpretovat zdravotnická data. Ty mohou být součástí Průvodců zdravím (jeden z průvodců je věnován zdravotnickým datům). To pomůže uživatelům chápat kontext – např. vysvětlit, proč nárůst incidence nemusí vždy znamenat zhoršení (může to být lepší záchyt), apod. Vnitřně tak investujete do vzdělanosti čtenářů, což zvyšuje hodnotu modulu.
- **Bezpečnost a anonymizace:** Při zveřejňování dat mějte na paměti ochranu osobních údajů. Metodicky je nutné nastavit, jaké údaje nikdy nepublikovat (např. data na příliš detailní úrovni, kde by mohl být identifikován konkrétní pacient). Držte se zásad, že data jsou buď agregovaná, nebo dostatečně odosobněná. Interně to znamená konzultovat s právním oddělením, pokud si nejste jisti. Lépe nabídnout méně dat, než porušit GDPR.
- **Spolupráce s externími datovými portály:** NZIP datové zpravodajství by mělo být v souladu s dalšími státními open-data iniciativami (např. Národní katalog otevřených dat). Možná posílat tam metadata o svých datových sadách, aby je lidé našli i touto cestou. Taktéž je možné přebírat relevantní dataset od jiných (třeba ČSÚ) s jejich svolením, aby NZIP byl skutečně komplexní zdroj. Metodická poznámka: evidujte zdroje pro každý dataset a udržujte vztahy s těmito poskytovateli.

Katalog zdravotnických dat NZIS

Katalog zdravotnických dat NZIS je centrálním rozcestníkem pro přístup k datovým výstupům Národního zdravotnického informačního systému. Jeho hlavním cílem je zpřístupnit široké spektrum zdravotnických dat odborné i laické veřejnosti, a to ve formátech, které podporují informované rozhodování, výzkum, analýzy i veřejnou kontrolu.

Katalog zajišťuje transparentní a jednotný přístup k publikovaným datovým výstupům NZIS. Poskytuje veřejnosti, odborníkům i institucím možnost využívat ověřené informace pro vzdělávání, analytické účely i rozhodování. Podporuje otevřenost zdravotnictví, rozvoj datové gramotnosti a širší využívání zveřejněných zdravotnických dat.

Katalog obsahuje stovky datových výstupů, které jsou pravidelně aktualizovány a rozšiřovány. Uživatelé zde naleznou:

- **Otevřená data** – strojově čitelné datové sady dostupné bez nutnosti žádosti.
- **Datové souhrny** – přehledné tabulky s klíčovými ukazateli, často doplněné metodickým popisem.
- **Infografiky a vizualizace** – graficky zpracované informace pro snadné pochopení datových trendů.
- **Analytické studie a prezentace** – odborné výstupy s hlubší interpretací dat.
- **Ročenky a publikace** – souhrnné dokumenty přinášející přehled dat, trendů a hlavních zjištění za určité období.

- **Analytické webové portály** – interaktivní online nástroje pro přehledné zobrazení a analýzu dat.
- **Výpočetní skripty** – zdrojové kódy umožňující replikaci výpočtů a analytických postupů.

Každý výstup je opatřen metadaty, která zahrnují popis datového zdroje, časové pokrytí, metodiku sběru a zpracování dat, formát souboru a odkaz na příslušný registr nebo agendu NZIS.

Metodické aspekty katalogu

Z metodického hlediska je katalog navržen tak, aby splňoval požadavky na:

- **Přehlednost a dostupnost:** Pokročilé vyhledávání umožňuje filtrovat výstupy podle tématu, formátu, roku nebo typu registru.
- **Standardizaci výstupů:** Každý datový soubor je publikován v souladu s jednotnou strukturou a doplněn o metodický popis.
- **Bezpečnost a ochranu osobních údajů:** Publikovaná data neobsahují identifikovatelné osobní údaje a jsou v souladu s GDPR.
- **Podporu datové gramotnosti:** Katalog je propojen s edukačními materiály, rozhovory s odborníky a návody pro práci s daty.
- **Interoperabilitu:** Otevřená data jsou publikována ve formátech vhodných pro další zpracování (např. zejména CSV pro zdrojová data a JSON pro schematickou dokumentaci).

Katalog je úzce propojen se sekcí „Žádosti o data“, kde mohou uživatelé požádat o specifické výstupy, které nejsou veřejně dostupné, nebo navrhnout nový typ publikace. Tím se podporuje aktivní spolupráce mezi NZIS a uživatelskou komunitou.

Průvodci zdravím

Průvodci zdravím jsou speciálně navrženi jako srozumitelné a praktické informační nástroje, které mají uživatelům pomoci orientovat se v důležitých tématech týkajících se zdraví, prevence, zdravotnických služeb a podpory zdravého životního stylu. Jejich hlavním cílem je nabídnout ověřené, aktuální a přehledně strukturované informace, které jsou přístupné široké veřejnosti bez ohledu na věk, vzdělání či zdravotní stav. Průvodci jsou koncipováni tak, aby uživatelům poskytli jasné odpovědi na nejčastější otázky, pomohli jim pochopit základní principy péče o zdraví a usnadnili jim první kroky při řešení zdravotních problémů nebo při hledání vhodné prevence.

Každý průvodce je vytvářen ve spolupráci s odborníky a vychází z aktuálních doporučení, platné legislativy a případně dostupných dat NZIS. Důraz je kladen na srozumitelnost, praktičnost a uživatelskou přívětivost – informace jsou podávány jednoduchým jazykem, často doplněny o odkazy na další důvěryhodné zdroje. Průvodci zdravím nejsou určeni k nahrazení odborné lékařské péče, ale mají sloužit jako první krok na cestě k informovanému rozhodování o vlastním zdraví a k lepší orientaci v systému zdravotní péče v České republice.

Metodické principy tvorby průvodců zdravím

Průvodci zdravím představují hlavní vzdělávací rozcestníky NZIP a jsou navrženi s cílem převést složité zdravotnické informace do přehledné, srozumitelné a prakticky využitelné podoby. Při jejich tvorbě jsou systematicky uplatňovány principy zdravotní gramotnosti, digitální přístupnosti a orientace na potřeby uživatelů. Každý průvodce propojuje odborně garantované informace s konkrétními doporučeními, odkazy na články, rejstříkové pojmy, doporučené zdroje, datové výstupy a interaktivní prvky. Zvláštní důraz je kladen na osoby s nedostatečnými kompetencemi v přístupu ke zdraví, seniory a osoby se zhoršenou orientací ve zdravotním systému. K 30. 6. 2026

bylo na NZIP publikováno sedm průvodců zdravím, které společně pokrývají klíčové oblasti prevence, zdravotní gramotnosti, duševního zdraví, zdravotnických dat, bezpečnosti zdravotní péče a zdravého stárnutí.

Do metodického a odborného rámce tvorby průvodců se promítalo rovněž zapojení partnerů projektu. MZD přispívalo zejména prostřednictvím resortních priorit, platných metodik, legislativních východisek a doporučení využívaných při zpracování témat prevence, screeningu, duševního zdraví, preventivních prohlídek, bezpečnosti zdravotní péče a dalších oblastí. SZÚ představoval odborného partnera zejména pro témata veřejného zdraví, prevence, podpory zdraví a zdravotní gramotnosti. ÚZIS ČR zajišťoval metodické zpracování, propojení odborného obsahu s dalšími zdroji NZIP a technické zpřístupnění průvodců v jednotném prostředí portálu. Zapojení partnerů tak podporovalo propojení odborně správného obsahu se srozumitelnou a prakticky využitelnou formou určenou široké veřejnosti a definovaným cílovým skupinám projektu.

Průvodce prevencí a screeningem

URL: <https://nzip.cz/prevence-screening>

Účel a cíle průvodce

Průvodce je určen široké veřejnosti, zdravotníkům i odborníkům. Jeho cílem je poskytovat aktuální, srozumitelné a ověřené informace o možnostech prevence nemocí a dostupných screeningových programech v ČR. Průvodce motivuje k účasti na preventivních prohlídkách a screeningu, vysvětluje jejich význam a přínos pro zdraví jednotlivce i celé populace.

Datové zdroje a aktualizace

- Oficiální metodiky a doporučení Ministerstva zdravotnictví ČR, odborných společností a Národního screeningového centra.
- Národní zdravotnické registry
- Průvodce je aktualizován minimálně 1× ročně, případně při změně doporučení, legislativy nebo zavedení nového screeningového programu.

Struktura informací

- Přehled screeningových vyšetření podle věku, pohlaví a rizikových faktorů.
- Podrobný popis jednotlivých screeningových programů (např. kolorektální karcinom, mamografický screening, screening děložního hrdla).
- Praktické návody, jak se zapojit do screeningu, včetně kontaktů na pracoviště.
- Odpovědi na časté otázky, mýty a omyly v prevenci.
- Odkazy na další ověřené zdroje a odborné publikace.

Limity a upozornění

- Průvodce nenahrazuje individuální lékařskou konzultaci ani rozhodnutí lékaře.
- Informace jsou obecné, konkrétní doporučení vždy určuje ošetřující lékař na základě zdravotního stavu pacienta.
- Některé screeningové programy mohou být dostupné pouze pro určité věkové nebo rizikové skupiny.

Interaktivní průvodce screeningovými programy

Průvodce screeningovými programy je nosný informační prvek, jehož cílem je zvýšit informovanost veřejnosti o možnostech preventivních vyšetření v rámci populačních screeningových programů v České republice. Tento prvek byl vytvořen ve spolupráci

s Národním screeningovým centrem a je součástí širšího úsilí o podporu prevence a zdravého životního stylu.

Obsah průvodce je strukturován tak, aby byl srozumitelný a prakticky využitelný pro širokou veřejnost. Klíčovým prvkem je přehledná infografika, která vizuálně znázorňuje cestu občana ke screeningovému vyšetření – od prvotní informace od praktického lékaře nebo gynekologa, přes rozhodnutí o účasti, až po samotné vyšetření. Screeningová vyšetření jsou hrazena z veřejného zdravotního pojištění, což je v průvodci jasně komunikováno.

Průvodce je zařazen do tematické sekce „Prevence a zdravý životní styl“ a je propojen s dalšími články, které podrobněji popisují jednotlivé screeningové programy (např. screening kolorektálního karcinomu, mamografický screening, cervikální screening). Navigace je navržena tak, aby uživatel snadno našel relevantní informace a mohl se informovaně rozhodnout o účasti na screeningovém programu.

Z metodického hlediska je průvodce koncipován jako vstupní bod do problematiky screeningu, s důrazem na edukaci, motivaci a praktické vedení uživatele. Obsah je pravidelně aktualizován ve spolupráci s odbornými garanty a reflektuje aktuální doporučení a organizační postupy.

Kontakt na správce obsahu

- Odpovědný garant: [Národní screeningové centrum](#)

Průvodce duševním zdravím

URL: <https://nzip.cz/dusevni-zdravi>

Účel a cíle průvodce

Průvodce je určen široké veřejnosti, osobám s duševními obtížemi, jejich blízkým i zdravotníkům. Cílem je poskytovat základní informace o duševním zdraví, prevenci, možnostech pomoci a kontaktech na odborníky. Průvodce přispívá k destigmatizaci duševních onemocnění, podporuje včasné vyhledání pomoci a zvyšuje povědomí o možnostech péče.

Datové zdroje a aktualizace

- Odborné metodiky a doporučení Ministerstva zdravotnictví ČR, WHO, odborných společností (např. Česká psychiatrická společnost).
- Kontakty na krizová centra, linky důvěry, odborníky a komunitní služby.
- Průvodce je aktualizován minimálně 1 × ročně, při změně kontaktů nebo doporučení.

Struktura informací

- Přehled nejčastějších duševních onemocnění, jejich příznaků a možností léčby.
- Praktické rady pro prevenci duševních obtíží a podporu duševní pohody.
- Možnosti svépomoci, doporučené postupy při akutní krizi.
- Kontakty na odbornou pomoc, krizové linky, komunitní a podpůrné služby.
- Odpovědi na časté otázky a odkazy na další ověřené zdroje.

Limity a upozornění

- Průvodce nenahrazuje odbornou diagnostiku ani léčbu.
- V případě akutní krize je nutné kontaktovat odbornou pomoc (krizová linka, lékař, záchranná služba).
- Informace jsou obecné, konkrétní doporučení vždy určuje odborník.

Interaktivní průvodce duševním zdravím

Průvodci duševním zdravím NZIP tvoří ucelenou sadu informačních prvků, které pomáhají uživatelům orientovat se v oblasti péče o duševní zdraví. Jsou navrženy tak, aby reflektovaly různé životní situace, míru naléhavosti a potřeby jednotlivců, kteří hledají pomoc nebo podporu.

Sada zahrnuje pět tematicky zaměřených průvodců:

1. Cítím se špatně a potřebuji pomoc ihned – zaměřený na krizové situace, kdy je nutná okamžitá odborná pomoc. Uživatel je zde veden k rychlému kontaktu s krizovými službami, linkami pomoci nebo zdravotnickými zařízeními.
2. Cítím se špatně dlouhodobě a potřebuji vyhledat pomoc – určen pro osoby, které se potýkají s dlouhodobými psychickými obtížemi. Průvodce nabízí přehled možností, jak a kde vyhledat odbornou pomoc, včetně doporučení pro první kontakt s lékařem.
3. Jak si pomoci sám – poskytuje svépomocné strategie, tipy pro zvládání stresu, odkazy na eHealth nástroje a iniciativy zaměřené na podporu duševního zdraví.
4. Za kým jít a kdo mi s čím pomůže – přehledně vysvětluje kompetence jednotlivých odborníků v oblasti duševního zdraví (např. psycholog, psychiatr, terapeut) a pomáhá uživateli zvolit vhodného specialistu podle typu obtíží.
5. Na co při tom všem nezapomenout – připomíná důležitost sebepřijetí, realistických očekávání, péče o vlastní hodnotu a respektování vlastního tempa při hledání pomoci.

Průvodci jsou zařazeni do sekce „Prevence a zdravý životní styl“ a vzájemně propojeni pomocí interních odkazů, čímž tvoří logicky uspořádaný celek. Obsah je psán srozumitelně, empaticky a bez odborného žargonu, což zajišťuje přístupnost pro širokou veřejnost. Texty vznikly ve spolupráci s odborníky z oblasti lékařské psychologie a psychosomatiky a jsou pravidelně aktualizovány. Každý průvodce podporuje uživatele v rozhodování – pomáhá mu zhodnotit vlastní stav, zvolit vhodný typ pomoci a najít konkrétní kontakty. Důraz je kladen na bezpečné, neodsuzující prostředí a podporu v prvních krocích k řešení obtíží.

Kontakt na správce obsahu

- Odpovědný garant: [Ústav lékařské psychologie a psychosomatiky, LF MU](#)

Průvodce zdravotnickými daty

URL: <https://nzip.cz/zdravotnicka-data>

Účel a cíle průvodce

Průvodce je určen široké veřejnosti, pacientům, výzkumníkům i zdravotníkům. Vysvětluje, jaká zdravotnická data jsou v ČR sbírána, jak jsou chráněna, jak je možné je využít (např. pro výzkum, veřejné zdraví, osobní přehled) a jaká jsou práva a povinnosti pacientů i poskytovatelů. Obsah prvku je strukturován tak, aby uživatelé mohli snadno vyhledávat a pracovat s různými formáty datových výstupů. Katalog zdravotnických dat zahrnuje:

- Infografiky a interaktivní vizualizace pro laickou veřejnost.
- Datové souhrny ve formátu MS Excel pro analytické využití.
- Otevřené datové sady ve strojově čitelných formátech (např. CSV, JSON).
- Syntetická data, která umožňují bezpečné testování a vývoj bez rizika porušení ochrany osobních údajů.

Hlavní náplní je edukační obsah, rozhovory s odborníky, přednášky a metodické materiály, které vysvětlují význam datově orientovaného rozhodování ve zdravotnictví. Uživatelé se zde dozví, jak data vznikají, jak jsou zpracovávána, jak je možné je interpretovat a jak o ně požádat v případě specifických potřeb.

Datové zdroje a aktualizace

- Národní zdravotnické registry, ÚZIS, legislativa (GDPR, zákon o zdravotních službách, zákon o ochraně osobních údajů).
- Průvodce je aktualizován při změně legislativy, metodiky nebo zavedení nových datových sad.

Struktura informací

- Přehled typů zdravotnických dat (klinická data, administrativní data, registry, otevřená data).
- Možnosti využití dat (výzkum, veřejné zdraví, osobní přehled, plánování péče).
- Práva a povinnosti pacientů a poskytovatelů (přístup k datům, oprava údajů, souhlas).
- Ochrana osobních údajů, bezpečnost dat, anonymizace.
- Odkazy na další zdroje a návody, jak získat přístup k datům.

Limity a upozornění

- Průvodce je pouze informační, právní závaznost mají platné zákony a vyhlášky.
- Některá data mohou být dostupná pouze pro oprávněné osoby nebo instituce.
- Konkrétní dotazy řeší příslušné instituce (např. ÚZIS, ÚOOÚ).

Průvodce žádostmi o data NZIS

Tato sekce nabízí uživatelům přehled možností, jak získat datové výstupy z Národního zdravotnického informačního systému (NZIS). Jejím cílem je transparentně informovat o dostupných formátech dat, způsobech jejich využití a postupu při podání žádosti. Obsah je určen odborné veřejnosti, výzkumníkům, institucím i jednotlivcům, kteří mají zájem o práci se zdravotnickými daty.

Stránka je rozdělena do několika tematických částí:

1. **Úvod** – vysvětluje účel sekce, základní principy poskytování dat a roli NZIS jako centrálního zdroje zdravotnických informací. Zdůrazňuje důležitost ochrany osobních údajů a etického nakládání s daty.
2. **Syntetická data** – představují bezpečný způsob testování a vývoje aplikací bez rizika porušení ochrany osobních údajů. Jsou generována tak, aby zachovala statistické vlastnosti reálných dat, ale neobsahovala žádné skutečné osobní informace.
3. **Jednorázové výstupy** – umožňují získání specifických datových sestav na základě individuální žádosti. Tento typ výstupu je vhodný pro výzkumné účely, analýzy nebo podporu rozhodování v konkrétních projektech.
4. **Otevřená data** – jsou volně dostupná datová sada publikovaná ve strojově čitelných formátech. Uživatelé je mohou využít bez nutnosti podání žádosti, a to pro analýzy, vizualizace nebo vývoj digitálních nástrojů.
5. **Datové souhrny** – představují pravidelně aktualizované přehledy vybraných zdravotnických ukazatelů. Jsou dostupné ve formátu MS Excel a slouží jako rychlý zdroj informací pro odbornou i laickou veřejnost.

Kontakt na správce obsahu

- Odpovědný garant: ÚZIS ČR

Průvodce nežádoucími událostmi

URL: <https://nzip.cz/nezadouci-udalosti>

Účel a cíle průvodce

Průvodce je určen pacientům, zdravotníkům i managementu zdravotnických zařízení. Informuje o tom, co jsou nežádoucí události ve zdravotnictví, jak je hlásit, jaký je jejich význam pro bezpečnost pacientů a jak probíhá jejich řešení.

Datové zdroje a aktualizace

- Národní systém hlášení nežádoucích událostí, metodiky Ministerstva zdravotnictví ČR, doporučení WHO a odborných společností.
- Průvodce je aktualizován při změně metodiky, legislativy nebo zavedení nových postupů.
- Všechny změny jsou archivovány a transparentně dokumentovány.

Struktura informací

- Definice a příklady nežádoucích událostí (chyby v medikaci, pády, infekce, technické závady).
- Postup hlášení a řešení událostí (anonymita, ochrana hlásícího, zpětná vazba).
- Význam hlášení pro zvyšování bezpečnosti péče a prevenci opakování chyb.
- Odpovědi na časté otázky, odkazy na další zdroje a metodiky.

Limity a upozornění

- Průvodce je informační, konkrétní postupy stanoví vnitřní předpisy zdravotnických zařízení.
- Hlášení je anonymní a slouží ke zlepšení systému, ne k postihu jednotlivců.
- Průvodce nenahrazuje právní poradenství.

Kontakt na správce obsahu

- Odpovědný garant: [Národní portál Systém hlášení nežádoucích událostí](#)

Průvodce preventivními prohlídkami

URL: <https://www.nzip.cz/preventivni-prohlidky>

Účel a cíle průvodce

Průvodce je určen široké veřejnosti a jeho cílem je přehledně informovat o preventivních prohlídkách hrazených z veřejného zdravotního pojištění v ČR. Podporuje orientaci v systému prevence a motivuje k pravidelnému absolvování preventivních vyšetření v souladu s doporučeními.

Datové zdroje a aktualizace

- Platná legislativa a vyhlášky Ministerstva zdravotnictví ČR
- Doporučení odborných společností
- Průvodce je aktualizován při změnách legislativy nebo rozsahu preventivních prohlídek.

Struktura informací

- Přehled preventivních prohlídek podle věku a pohlaví
- Informace o frekvenci a obsahu jednotlivých vyšetření
- Praktické vysvětlení nároku na bezplatnou prevenci
- Odkazy na související screeningové programy

Limity a upozornění

- Průvodce nenahrazuje individuální doporučení lékaře
- Konkrétní postup se může lišit podle zdravotního stavu pacienta

Kontakt na správce obsahu

- Odpovědný garant: [Tým NZIP](#)

Průvodce zdravým stárnutím

URL: <https://nzip.cz/zdrave-starnuti>

Účel a cíle průvodce

Průvodce je zaměřen především na seniory a osoby ve vyšším věku. Jeho cílem je podporovat aktivní, soběstačné a kvalitní stárnutí prostřednictvím srozumitelných informací o prevenci, zdravém životním stylu a péči o fyzické i duševní zdraví.

Datové zdroje a aktualizace

- Doporučení Ministerstva zdravotnictví ČR a odborných společností
- Ověřené preventivní a edukační materiály
- Obsah je průběžně aktualizován dle nových poznatků.

Struktura informací

- Témata pohybové aktivity, výživy, očkování a prevence
- Doporučení pro udržení soběstačnosti a kvality života
- Praktické rady pro každodenní péči o zdraví
- Odkazy na další relevantní obsah NZIP

Limity a upozornění

- Informace mají obecný charakter
- Nenahrazují individuální zdravotní posouzení lékařem

Kontakt na správce obsahu

- Odpovědný garant: [Tým NZIP](#)

Průvodce zdravotní gramotností

URL: <https://nzip.cz/zdravotni-gramotnost>

Účel a cíle průvodce

Průvodce je určen široké veřejnosti, zejména osobám se sníženou zdravotní gramotností. Jeho cílem je posílit schopnost porozumět zdravotním informacím, orientovat se v systému zdravotní péče a činit informovaná rozhodnutí o vlastním zdraví.

Datové zdroje a aktualizace

- Metodická doporučení v oblasti zdravotní gramotnosti
- Ověřené informační zdroje a edukační materiály
- Obsah je průběžně aktualizován podle aktuálních potřeb uživatelů.

Struktura informací

- Vysvětlení základních pojmů a principů zdravotní gramotnosti
- Praktické návody, jak vyhledávat a hodnotit zdravotní informace
- Upozornění na důvěryhodné zdroje
- Příklady z běžných zdravotních situací

Limity a upozornění

- Průvodce nenahrazuje odborné zdravotnické poradenství
- Slouží jako podpůrný edukační nástroj pro lepší orientaci

Kontakt na správce obsahu

- Odpovědný garant: [Tým NZIP](#)

Souhrn přínosů nových prvků NZIP

Nové prvky NZIP vytvořené v rámci projektu představují ucelený digitální vzdělávací ekosystém zaměřený na podporu zdravotní, informační a datové gramotnosti obyvatel České republiky. Kombinace průvodců zdravím, životních situací, preventivních modulů, her a kvízů, rejstříku pojmů, doporučených webů, mapy zdravotní péče, datového zpravodajství a katalogu zdravotnických dat umožňuje oslovovat uživatele prostřednictvím různých forem obsahu, které odpovídají jejich potřebám a úrovni znalostí. Výsledné řešení naplňuje cíle projektu tím, že propojuje elektronické nástroje vzdělávání, principy gamifikace, otevřená zdravotnická data a praktickou podporu při orientaci ve zdravotním systému. Současně snižuje informační bariéry, podporuje aktivní přístup ke zdraví, rozšiřuje povědomí o preventivních programech a vytváří dlouhodobě udržitelný rámec pro vzdělávání definovaných cílových skupin prostřednictvím NZIP.

Významným předpokladem dosažení těchto přínosů bylo zapojení nosných partnerů projektu s rozdílnými a vzájemně se doplňujícími kompetencemi. Ministerstvo zdravotnictví ČR poskytovalo strategický a resortní rámec a relevantní metodická a legislativní východiska, Státní zdravotní ústav přispíval odbornou perspektivou zejména v oblastech prevence, podpory zdraví, veřejného zdraví a zdravotní gramotnosti a ÚZIS ČR zajišťoval metodické, obsahové a technické zpracování a implementaci nových prvků v prostředí NZIP. Partnerský model tak podporoval propojení odborného obsahu, potřeb cílových skupin a jejich praktického zpřístupnění prostřednictvím digitálních nástrojů NZIP.